

Gebed Zonder End?

Verkenning voor Goois
Natuurreservaat

28 mei 2015

Opdracht

- Analyse van ontwerpplan DB en van zorgen in regio.
- Alternatieven die problemen GNR kunnen oplossen, met inbegrip van ideeën VGNR.
- Advies over waarde van gedeeltelijke overgang takenpakket van GNR naar PWN.
- Oordeel over zorgvuldigheid waarmee verschillende opties onderzocht zijn.

Achtergronden

Toenemende zorgen over

- kwetsbaarheid van werkorganisatie
- verdere kwaliteitsverbetering
- bestendige financiering, mede n.a.v. voorgenomen uittreding van Amsterdam

Inkomensstromen

- Begroting 2015: circa € 3,1 miljoen met twee inkomensstromen
 - Reguliere overheidsbijdragen
 - Gooise gemeenten (65 %), Amsterdam (10 %) en provincie (25 %)
 - Provincie: SNL-subsidie voor natuurbeheer: € 0,45 miljoen
 - Projectondersteuning via Stichting Steun GNR
 - Tiental sponsorbedrijven, giften, legaten, sponsoracties en circa 6000 donateurs: € 0,22 miljoen
 - Nationale Postcodeloterij: € 0,9 miljoen

Problemen

- Participantenbijdragen: nominaal ongeveer gelijk
 - BTW-compensatie: over periode 2003-2014 gemiddeld 34 procent van de participantenbijdrage, laatste drie jaar gehalveerd
- SNL-subsidie onder druk
- Uittreden Amsterdam.
- Gemeentelijke begrotingen onder druk, echter
 - Bijdrage uit Gemeentefonds gerelateerd aan grondoppervlak
 - GNR circa 20 procent van gemeentelijk territorium
 - Voor dubbeltje op eerste rang?

Overwegingen bij PWN-plan

- Behoud identiteit
- Geen bezuiniging op 'groen'
 - Beheerskosten vergelijkbaar met andere TBO's?
- Keus voor samenwerking met PWN
 - Alle medewerkers (met uitzondering van de directeur-rentmeester) naar PWN.
 - Goede natuurbeheerder/ervaring met recreatie
 - PWN-bijdrage van circa € 0,035 miljoen naar € 0,190 miljoen
 - Mindere organisatorische kwetsbaarheid
 - Kwaliteitsverbetering door uitwisseling van kennis, ervaring
- Vanwege schaalvoordelen vanaf 2018 taakstellende besparing: € 0,250 miljoen
 - Geheel binnen 'witte' activiteiten
 - Ook kwaliteitsverbetering; binnen zelfstandig GNR € 0,15 - 0,25 miljoen

Kanttekeningen

- Verlies identiteit
- Kwaliteit huiswerk
 - Onderzoek alternatieven?
 - Onderbouwing financiële verwachtingen?
 - Taakstelling: € 0,25 miljoen
 - Extra PWN-bijdrage terug te verdienen: € 0,15 miljoen
 - Alleen 'witte' medewerkers + uitbestedingen
 - Opheffen kwetsbaarheid en kwaliteitsverbetering: kosten geld
- Relatie met NPL?
- Weerstanden vanuit bevolking

Opties

- Nuloptie: doorgaan langs bestaande weg
- A1: Brede PWN-samenwerking (DB-voorstel)
- A2: Selectieve PWN-samenwerking
- B2: Selectieve NM-samenwerking
- B3: Selectieve Regio-samenwerking
- C: Extra fondsenwerving
- D: Plusoptie

Nuloptie: doorgaan langs bestaande weg

- Blijvende kwetsbaarheid
- Uitgesloten door 'witte' efficiëntiemaatregelen € 0,4 miljoen te vinden
- Vanwege tekortfinanciering: verhoogde bijdrage participanten
 - Vertrek Amsterdam
 - Kwaliteitsverbetering

A1: Brede PWN-samenwerking (DB)

- Voordelen:
 - Mindere kwetsbaarheid
 - Grotere deskundigheid, inkoopkracht
 - Benutting schaalvoordelen door eenduidige aansturing
- Nadelen:
 - Positie directeur-rentmeester: 'generaal zonder leger'
 - Kromme bestuursconstructie
 - Identiteit? Commotie?
 - Relatie met NPL??

A2: Selectieve PWN-samenwerking

- Overstap beperkt tot aantal 'witte' medewerkers ('uitbesteding')
- Voordelen: nagenoeg zelfde als bij A1, behalve eenduidige aansturing
- Nadelen: merendeels ondervangen

B2: Selectieve NM-samenwerking

- Zoals A2, maar nu met Natuurmonumenten
- Voordelen: zoals A2 maar
 - Grotere schaal
 - Fysieke nabijheid: 'uitruil' van gebieden, optimaal gebruik gebouwen (kantoren, werkschuren, bezoekerscentra), aanpak grote dossiers
 - Ervaring met onder meer media, ledendiensten en fondsenwerving
 - Herkenbaarheid als natuurbeheerder met Gooise wortels
 - Positieve opstelling NPL?
- Nadelen: (beperkte) vrees voor 'overname' door grote buur met andere cultuur
 - Vereist bescheiden opstelling NM met ruimte voor profilering GNR.

B3: Regio-samenwerking

- Zoals B2, maar nu met Regio Gooi en Vechtstreek
- Voordelen: zoals B2, maar beperkt tot administratie en organisatie (ondersteunende functies zoals HRM, ict, administratie)
 - ‘Gemeentelijke’ aansluiting, parallel met GGD, GAD
 - Nadelen t.o.v. B2: minder ondersteuning bij
 - Kerntaken GNR: natuurbeheer en recreatie
 - Communicatie (ledendiensten, fondsenwerving)

C: Extra fondsenwerving

- Actieve fondsenwerving kan leiden tot extra inkomsten
 - Zie ook VGNR
 - Vingeroefening
 - Natuurmonumenten: terreinbezit 100.000 ha, kent 730.000 leden
 - Indien GNR zelfde 'ledendichtheid': ruim 20.000 donateurs (i.p.v. huidige 6.000)
 - Bij contributie van € 25: jaarinkomsten minimaal € 0,35 miljoen hoger

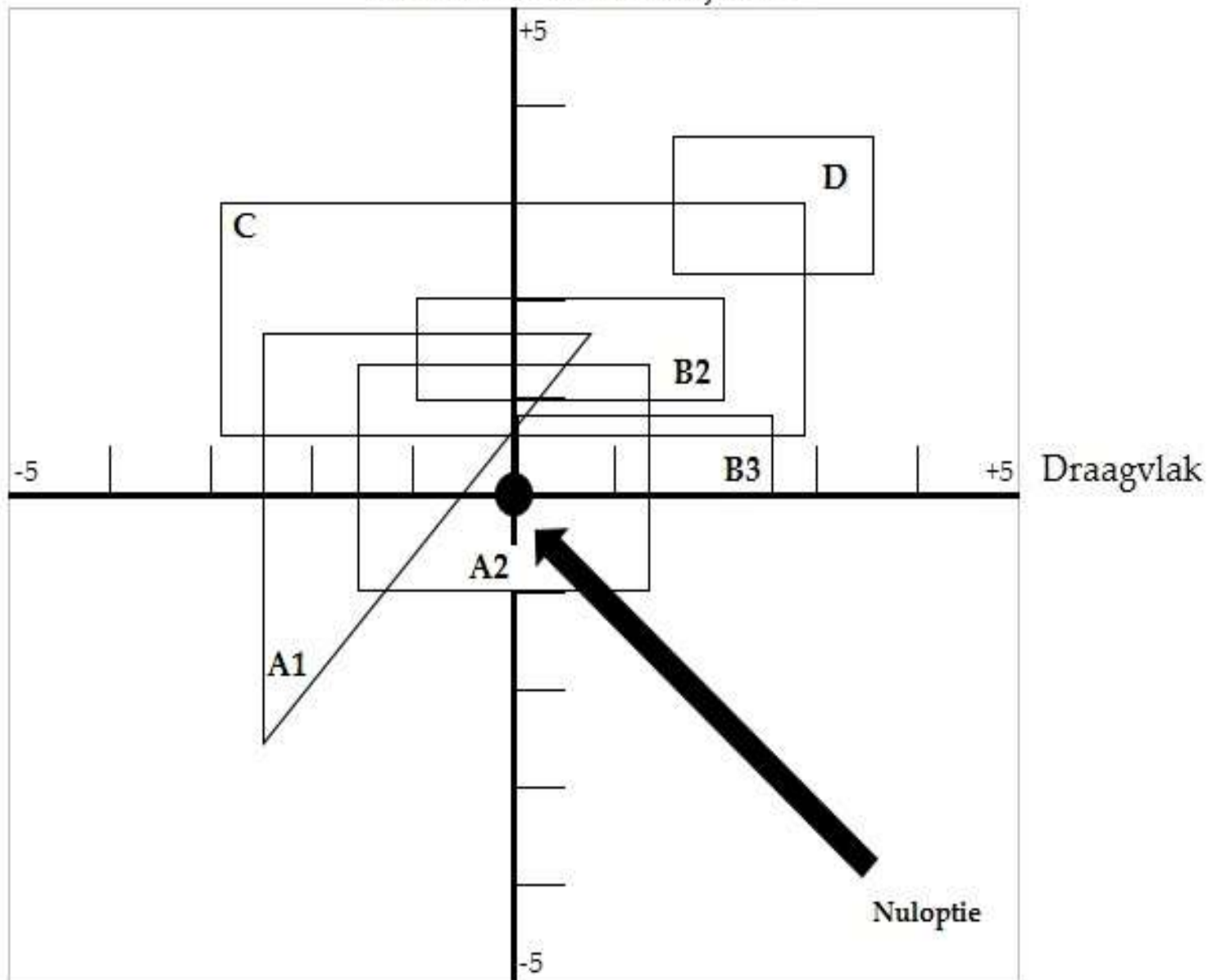
D: Plusoptie

- Door optelling elementen uitgroeit naar robuuste constructie
 - Korte termijn:
 - Grotere participantenbijdrage (nuloptie)
 - Door selectieve samenwerking met PWN en/of NM (A2 en/of B2) lagere kosten en minder kwetsbaarheid
 - In verlengde van VGNR-initiatief: fondsenwerving (C)
 - Lange termijn: solide financiële fundamenten plus draagvlak in 't Gooi.
- Nadelen: mogelijke uitschuif van beslissingen.
 - Behoeft medewerking van velen
 - Zet GNR-organisatie, bestuurders gedurende langere periode onder druk

Beoordeling opties

- Criteria: financiële aantrekkelijkheid en draagvlak
 - Geschetst in 2 x 2 matrix
 - Op 10-puntsschaal vergeleken met de nuloptie (ingetekend als 0-0)

Financiële aantrekkelijkheid

Andere overwegingen

- Versterken draagvlak
 - Behouden identiteit
 - Instandhouden bestuurlijke houdgreep
 - Betrekken bewoners
- Versterken bestuurskracht
 - Vergroten afstand, continuïteit
 - Samenvouwen DB/AB
 - Onafhankelijke voorzitter
 - Tweetal onafhankelijke deskundigen: financieel, natuur/recreatie
 - Duale betrokkenheid gemeenteraden”kaders plus controle
 - Nader onderzoek betrokkenheid van provincie
 - Externe advisering
 - Wetenschappelijke adviescommissie
 - Bewonersraad
- Evalueren positie directeur-rentmeester, instellen programmabegroting

Gebed Zonder End?

- Vele rapporten, vergaderingen; commotie
 - Terecht: GNR is blijvende inzet waard
 - Echter: geen Gebed Zonder End
 - Op korte termijn duidelijkheid over lange-termijn structuur van GNR
- Gemeenten: welke inzet?
 - Selectieve samenwerking met PWN of NM zinvol maar verwacht geen wonderen
 - Bewaak relatie met NPL
 - Versterk banden met 'bewoners', met toegespitste Stichting Steun en 'hulptroepen' VVG en VGNR
 - Versterk bestuursstructuur
- Overweeg tijdelijke versterking topstructuur, b.v. interimvoorzitter met taak als kwartiermaker met bestuursmandaat
 - Nieuwe bestuursstructuur
 - Samenwerking met beoogde partners
 - Gerichte fondsenwerving

van Oltmans en dan een bezoekje brengen aan het Uddeler meer. Wanneer wij niet oppassen, dan zou spoedig het laatste stukje heide en hoogveen uit ons land kunnen verdwijnen.

Gelukkig passen wij op. De Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten bezit al flinke stukken in Drente, Overijssel, Gelderland en Noordbrabant. Het Staatsboschbeheer heeft hier en daar ook aardige stukjes uitgespaard en door de samenwerking van verschillende gemeenten en de provincie Noordholland is het Gooisch Natuurreservaat tot stand gekomen, waarin de heide ook nog een kansje heeft. En wanneer nu al die lichamen en nog een paar andere zich in de komende jaren nog driemaal zoo hard inspannen als ze reeds hebben gedaan — hetgeen hun mogelijk zal zijn, wanneer ieder Uwer een steentje wil bijdragen — dan is er nog hoop voor de toekomst.

Passage uit het Verkade-boek “Waar Wij Wonen” van Dr. Jac P. Thijsse (1937) over de staat van het “Hollandsch landschapsschoon”.